

39,2°. W badaniach laboratoryjnych stwierdzono, że z elektrolitów plazmy krwi reagował głównie fosfor nieorganiczny podnosząc swój poziom o 22% (z 5,9 do 7,2 mg/ml), poziom hematokrytów spadł o 9,5%, a w moczu stwierdzono nikły spadek ciężaru właściwego i wzrost wydalania sodu (14%) i azotu (16%).

Wysnuwając z tych danych praktyczne wnioski dla produkcji należy stwierdzić, że wysoka temperatura środowiskowa zahamowuje przyrost wagi u młodego bydła. Trudności byłyby pogłębione, gdyby zwierzęta były ponadto poddane promieniowaniu słonecznemu. Niemniej i bez tego zwierzęta były zmuszone do podniesienia temperatury ciała i zmniejszenia spożycia paszy, a zwiększenia ilości wypijanej wody. Zoohigieniczne wnioski są więc proste.

Aby zapobiec stratom produkcyjnym trzeba podczaś upałów zapewnić zwierzętom możliwość przebywania w cieniu, swobodny dostęp do możliwie chłodnej wody, a nawet polewania

wodą lub kąpiele dla oziębienia i dla zwiększenia parowania wody z powierzchni skóry. W krajach tropikalnych zaleca się wypędzanie zwierząt na pastwisko w nocy, dzięki czemu nie tylko unika się silnej insolacji, ale uwalnia to zwierzęta od plagi krwiossących owadów atakujących zwierzęta przy świetle.

Im więcej więc działa czynników wpływających na wzrost zapotrzebowania wody przez zwierzęta gospodarskie i im silniejsze jest ich natężenie, tym bardziej należy się starać, by z jednej strony działanie tych czynników znieść, osłabić, lub zneutralizować, a z drugiej strony tym czujniej trzeba baczyć, by pragnienie zwierząt było na czas zaspakajane. Brak bowiem wody w organizmie narusza u samych podstaw homeostazę, która i bez tego obciążenia jest skomplikowana i wahlwa wskutek nastawienia organizmu na wielką wydajność.

Adres autora: prof. dr Mieczysław Cena, Wrocław, ul. Lukaszewicza 13 m. 2.

ROMAN KOPAŃSKI

Warszawa

W sprawie „Symbolicznego oznaczania genotypów w hodowli norek”

W związku z artykułem lek. wet. Tadeusza Zduniewiczza pt. „Symboliczne oznaczanie genotypów w hodowli norek” (Medycyna Weterynaryjna nr 12/66), chciałbym zwrócić uwagę na kilka szczegółów, które jak mi się wydaje, mogą zawarte w tym artykule informacje, uczynić bardziej użytecznymi.

Uwaga pierwsza. Podany przez autora podział odmian norek stosowany jest współcześnie jedynie przy segregacji skór, a nie materiału hodowlanego zwierząt. Obecnie w opisach biologicznych norek dzieli się je na:

— grupę odmian dominujących i grupę odmian recesywnych, w której wyróżnia się odmiany:

- podwójnie recesywne
- potrójnie recesywne
- poczwórnie recesywne oraz mieszańce międzyodmianowe, tj. pochodzące ze skrzyżowania norek grupy odmian dominujących z norkami grupy odmian recesywnych. Dopiero na tle tego podstawowego podziału można wyodrębnić (nie we wszystkich grupach jest to możliwe) podgrupy wg barwy futra.

Tego rodzaju podział, jako wynikający z układu genetycznego zwierząt, odpowiada najlepiej wymogom pracy hodowlanej i zabezpiecza przed ewentualnością mylnego kwalifikowania odmian. Tak np. autor mylnie zakwalifikował norkę „biała 95 proc. lub krzyżak” (Ss lub SS, a raczej powinno być SS lub Ss) do grupy odmian białych (recesywnych) pomimo, że norka ta należy właśnie do grupy odmian dominujących — a nawet jest ona tzw. podwójnie dominującą (SS); zresztą norka ta nie stanowi samoistnej odmiany, a tylko homozygotyczną formę odmiany czarnego krzyżaka (Ss).

Uwaga druga. Przy podawaniu symboli genetycznych poszczególnych odmian norek nie powinno się stawiać znaku równości, jak czyni to autor — pisząc: „oznaczenie amerykańskie, oznaczenie szwedzkie, oznaczenie radzieckie, oznaczenie przyjęte przez Lisieckiego”. W genetyce norek stosowane są tylko 2 różne oznaczenia symboli genetycznych, a

mianowicie: amerykańskie i skandynawskie (szwedzkie). Wszystkie inne kraje stosują te właśnie oznaczenia (a nie oryginalne własne), a więc amerykańskie bądź też skandynawskie. W Europie prawie wszystkie kraje (z wyjątkiem Wielkiej Brytanii), a między nimi także Związek Radziecki i Polska przyjęły oznaczenia skandynawskie.

Wykazane przez autora rozbieżności w 2 przypadkach (tj. bm^H bm^H i bm^x bm^x oraz gg i qq) pochodzą najprawdopodobniej z mylnej transkrypcji przy przekładach lub błęd drukarskiego.

Uwaga trzecia. Podany przez autora w końcu artykułu wykaz „krzyżówek odmian brązowych i niebieskich z grupą odmian plamistych” i stwierdzenie, że „wartość hodowlaną przedstawiają tylko połączenia z norką szroniastą” (w ramach tych odmian), stanowi wprowadzenie w błąd. Obecnie połączenia międzyodmianowe z tzw. no-ką szroniastą (Ff), z nielicznymi wyjątkami, nie przedstawiają większej wartości hodowlanej, ani też nawet wartości towarowej (jako skóry). Rzeczywiście, w latach pięćdziesiątych znaczenie mieszańców międzyodmianowych z czynnikiem szroniastości było większe, obecnie jednak jest ono żadne lub prawie żadne. Obecnie, daleko większe znaczenie tak pod względem hodowlanym, jak i towarowym posiadają mieszańce międzyodmianowe z czynnikiem stewart (Ww), który będąc pokrewny czynnikiowi szroniastości, nie jest jednak z nim identyczny. Między innymi ta właśnie sprawa stanowi jedną z podstawowych różnic podziału odmianowego norek (w zakresie odmian dominujących) w stosunku do ustaleń amerykańskich i ustaleń skandynawskich.

Podając tych kilka uwag, pragnę jednak stwierdzić dla obrony autora artykułu, że nieścisłości takie musiały się wkręcić, jeśli uwzględnić brak współczesnego źródła w polskim piśmiennictwie ujmującego całościowo to zagadnienie. O ile jest mi wiadomo, nowa praca o hodowli norek ma być wkrótce wydana na warsztat wydawniczy PWRiL.

Adres autora: mgr inż. Roman Kopański, Warszawa 22, ul. Grójecka 106 m. 56.